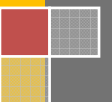

۱۳۹۱

اردیبهشت

روند

ستاد مبارزه با مواد مخدر
دفتر روابط بین الملل

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

**مجموعه مقالات، تحلیل ها و اخبار جهانی
مرتبط با مواد مخدر و جرایم هم پیوند**

شماره نهم

اردیبهشت ۱۳۹۱

فهرست مطالب

فهرست مطالب	۴
آنچه در این شماره می خوانید :	۵
اثر اقتصادی و اجتماعی جریان مالی قاچاق مواد مخدر و سایر جرایم سازمان یافته فراملی ..	۸
ضرورت تقویت همکاری بین‌المللی در مبارزه علیه جرایم فراملی (بخش دوّم)	۱۶
گزارش سال ۲۰۱۲ وزارت امور خارجه امریکا در مورد وضعیت موادمخدر در ایران	۱۸
تجزیه و تحلیل وضعیت مواد مخدر در منطقه غرب آسیا	۲۲
برزیل و راهبرد امنیت منطقه ای	۲۶
اخبار	۳۲
پیشنهاد روسیه جهت انجام تلاش مشترک با آمریکای لاتین جهت مقابله با قاچاق مواد مخدر	۳۲
در افغانستان بیکاران به سوی مزارع خشخاش سوق داده می شوند	۳۴
بحث درباره امنیت مرزی در نشست سازمان امنیت و همکاری اروپا و کشورهای آسیای مرکزی در وین	۳۴

آنچه در این شماره می خوانید :

اثر اقتصادی و اجتماعی جریان مالی قاچاق مواد مخدر و سایر جرایم سازمان یافته فراملی : جریان مالی جرم حدود ۲/۱ تریلیون دلار در سال تخمین زده می شود که از این مبلغ حدود ۰/۹ تریلیون دلار به جرم سازمان یافته فراملی مربوط می شود. در مجموع سالانه حدود ۱/۶ تریلیون دلار از مجموع جریان مالی جرم به پروسه شست و شوی مالی وارد می شود که پیامدهای منفی اجتماعی و اقتصادی بدنبال دارد و تهدید بالقوه ای برای ثبات مالی برخی کشورها تلقی می شود.

ضرورت تقویت همکاری بین‌المللی در مبارزه علیه جرایم فراملی (بخش دوّم) : کشورها باید بپذیرند که برای ایجاد رویه‌های لازم جهت همکاری بین‌المللی در زمینه‌های استرداد، یاری و توقیف و ضبط دو جانبه به قانون نیاز دارند تا امکان استفاده کامل از قدرت و ظرفیت کنوانسیون‌های مربوط به مواد مخدر و جرایم فراهم شود.

گزارش سال ۲۰۱۲ وزارت امور خارجه امریکا در مورد وضعیت موادمخدر در ایران : در این گزارش موضوع فساد موادمخدر و حقوق بشر آورده شده که در گزارش های قبلی بی سابقه بوده است. موضوع تولید و قاچاق آمفتامین در ایران نیز در گزارش مورد توجه قرار گرفته و ایران از بزرگترین مصرف کنندگان مواد افیونی در جهان به شمار آمده است. تنها نکته مورد توجه در گزارش، همکاری های خوب بین المللی ایران در زمینه مبارزه با موادمخدر می باشد.

تجزیه و تحلیل وضعیت مواد مخدر در منطقه غرب آسیا: منطقه غرب آسیا همچنان به عنوان منطقه تولید غیرقانونی کشت خشخاش باقی مانده است. همچنین یک منطقه مهمی برای تولید حشیش می باشد. در سال ۲۰۱۰، میزان ۱۲۵۰۰۰ هکتار در این منطقه کشت شده است. در این منطقه برآورد شده که حدود دو سوم از سطح زیر کشت خشخاش دنیا در آن صورت گرفته است.

برزیل و راهبرد امنیت منطقه ای : گزارش واصله از وزارت امور خارجه کشورمان در خصوص اقدامات برزیل با راهبرد امنیتی در منطقه آمریکایی جنوبی حاکی از آن است که : برزیل که مرزهایش سومین تولید کننده کوکائین جهان است ، به شکل فزاینده ای در حرکت است تا در حوزه مبارزه با مواد مخدر به یک نیروی کلیدی منطقه ای مبدل شود . این کشور ، در عین حال ، در تلاش است تا با کمک به همسایگانش ، رشد مواد مخدر در آن کشورها را کاهش دهد .

روند های بین المللی

اثر اقتصادی و اجتماعی جریان مالی قاچاق مواد مخدر و سایر جرایم سازمان یافته فراملی^۱

گزارش تحلیلی:

جریان مالی جرم حدود ۲/۱ تریلیون دلار در سال تخمین زده می شود که از این مبلغ حدود ۰/۹ تریلیون دلار به جرم سازمان یافته فراملی مربوط می شود. در مجموع سالانه حدود ۱/۶ تریلیون دلار از مجموع جریان مالی جرم به پروسه شست و شوی مالی وارد می شود که پیامدهای منفی اجتماعی و اقتصادی بدنبال دارد و تهدید بالقوه ای برای ثبات مالی برخی کشورها تلقی می شود.

تهدید اصلی جریان مالی ناشی از فعالیت های جرم سازمان یافته فراملی به قابلیت چنین جریان مالی برای رواج، نهفتگی و گسترش فعالیت های جنایی در بستر اقتصادی کشوری بستگی دارد. بدون جریان مالی قاچاق و سایر جرم سازمان یافته فراملی وقوع اغلب جرایم فراملی محال است این شبیه آن است که انسان و حیوانات برای تداوم زندگی خود به اکسیژن نیاز دارند بدون اکسیژن زندگی در کره زمین برای موجودات زنده ناممکن است. مضافاً، جریان مالی مرتبط با جرم سازمان یافته فراملی استلزامات منفی اجتماعی و اقتصادی در پی دارد.

برای تحلیل استلزامات اقتصادی و اجتماعی لازم است ابتدا به تحلیل استلزامات جریان مالی جنایی برای شیوع و گسترش اشکال متعدد جرم سازمان یافته و اینکه چنین جرایمی چگونه بر جامعه تاثیر می گذارد، پرداخته شود:

الف) استلزامات جریان مالی غیر قانونی به شیوع و گسترش جرم سازمان یافته فراملی کمک می کند

---

^۱ Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organized crimes, Research report UNODC, October ۲۰۱۱, pages ۹۹-۱۱۰

نهفتگی فعالیت های جنایی از ابتدایی ترین تهدیداتی است که جریان مالی به جامعه وارد می سازد که این خود باعث تقویت جریان مالی می شود. این جرایم نهفته - که وجود انگیزه و منافع مالی لازمه ارتکاب به آن است - تهدیدات جدی اجتماعی و اقتصادی به جوامع در سطح جهانی وارد می سازد. خطر واقعی این جریان مالی برای جوامع به ماهیت فعالیت های جنایی بستگی دارد. اثر اقتصادی و اجتماعی عواید واقعی ناشی از جرم سازمان یافته فراملی بمراتب کمتر از فعالیت های جنایی نهفته اهمیت دارد.

جریان مالی ناشی از قاچاق مواد مخدر

تحلیل کیس های جنایی در هلند (در سال ۱۹۹۹) نشان می دهد مجرمان بطور متوسط ۷٪ درآمد کل خود را برای مصرف و سبک زندگی، ۵۷٪ را برای سرمایه گذاری متعارف (شامل اموال، افتتاح حساب های بانکی، مستغلات)، ۲۳٪ را برای فعالیت های تجاری غیررسمی (قانونی و غیر قانونی) و ۹٪ را برای پس انداز - با هدف بکارگیری مجدد آن در فعالیت های غیر قانونی- بکار می گیرند. در این چارچوب، تمایل دلالتان مواد مخدر به پس انداز عواید خود برای سرمایه گذاری دوباره در تجارت مواد مخدر از تمایل مجرمان به پس انداز برای فعالیت های جنایی آتی بیشتر است (۷۷٪ در مقابل ۵۴٪). این ضریب نشان می دهد درآمد ناشی از قاچاق مواد مخدر بیشتر برای تقویت و گسترش قاچاق مواد مخدر بکار گرفته می شود تا درآمد ناشی از جرم برای گسترش جرم.

قاچاق مواد مخدر - علاوه بر تبعات منفی مالی- سبب گسترش مسائل جدی بهداشتی در سطح جهانی می شود. جرم سازمان یافته فراملی تولید کنندگان مواد مخدر را با مصرف کنندگان آن پیوند می دهد. تعداد قابل توجهی از مردم در جهان از تبعات منفی بهداشتی مصرف مواد مخدر رنج می برند. بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی (WHO) در سال حدود ۲۰۰ هزار نفر زندگی و بیش از ۱۱ میلیون نفر توانایی خود را بخاطر سوء مصرف مواد (شامل مواد افیونی، کوکائین و آمفتامین) در جهان از دست می دهند. در سال ۲۰۰۷ تعداد مرگ و میر مستقیم ناشی از مواد مخدر در ایالات متحده امریکا ۳۱۴۰۰ گزارش شده بود که این نسبت در سال ۱۹۹۹ حدود ۱۹۱۰۰ نفر گزارش شده بود. بعبارت دیگر مرگ و میر مستقیم ناشی از مواد مخدر در ایالات متحده امریکا در سال ۲۰۰۷ از آمار خودکشی

(۱۸۴۰۰ نفر)، قتل مسلحانه (۳۱۲۰۰ نفر)، یا آمار مرگ و میر ناشی از مصرف الکل (۲۳۲۰۰ نفر) بیشتر بوده است. گزارش دیگر حاکی است در سال ۲۰۰۹ تعداد ۳۰۰۰۰ نفر در روسیه و ۷۰۰۰ نفر در اتحادیه اروپا بخاطر مصرف مواد مخدر جان خود را از دست داده اند. چنانچه ما همه مرگ و میرهای مرتبط با مواد مخدر را احصاء کنیم، این آمار افزایش می یابد. از طرف دیگر، جریان هنگفت مالی ناشی از قاچاق مواد مخدر بر دوش مصرف کنندگان مواد مخدر هزینه سنگینی را تحمیل می کند. مصرف کنندگان برای تامین هزینه مصرف مواد مخدر بناگزییر از ارتکاب به سایر جرم ها هستند.

پژوهش انجام گرفته در خصوص هزینه های اقتصادی سوء مصرف مواد مخدر در ایالات متحده امریکا حاکی است که در سال ۲۰۰۲ بالغ بر ۱۸۰ میلیارد دلار معادل ۱.۷٪ تولید ناخالص داخلی امریکا (در همان سال) برای سوء مصرف مواد مخدر هزینه شده بود. هزینه های اقتصادی سوء مصرف مواد مخدر در امریکا به تنهایی از تولید ناخالص داخلی ۱۷۲ کشور و سرزمین در سال ۲۰۰۲ بیشتر بوده است. این ضریب در انگلیس برابر با ۱.۸٪ تولید ناخالص داخلی آن کشور در سال ۲۰۰۰ بوده است. ضریب هزینه های اقتصادی سوء مصرف مواد مخدر در سایر کشورها متفاوت می باشد.

نکته قابل توجه آنکه هزینه های اقتصادی سوء مصرف مواد مخدر کشورها - در اغلب موارد - بر اساس هزینه بیماریها برآورد می شود و هزینه های جرایم مرتبط با سوءمصرف از جمله کیف قاپی، آفتابه دزدی و غیره که با هدف خرید مواد مخدر مورد نیاز برای مصرف انجام می گیرد، شامل نمی شود.

اطلاعات موجود نشان می دهد که بین قاچاق مواد مخدر و فساد - در یک عبارت کلی بین قاچاق مواد مخدر و ضعف در حاکمیت قانون یک همبستگی وجود دارد. موفق ترین سازمان های جنایی معمولاً آنهایی هستند که قادرند - بواسطه خشونت و تهدید - فساد ایجاد کنند و اقدامات نظارتی و کنترل مقامات و نیروهای انتظامی را تضعیف سازند. در برخی موارد سازمان های جنایی بدنبال خرید مقامات رسمی حوزه هستند تا از طریق آنان بتوانند فعالیت های سازمان های جنایی رقیب را کنترل کرده و بطور انحصاری بازار مواد مخدر آن حوزه / منطقه

را تحت کنترل درآورند. در مقیاس بزرگتر، دو کشور تولید کننده عمده مواد مخدر افغانستان و میانمار به لحاظ فساد در رتبه ۱۷۶ در بین ۱۷۸ کشور قرار گرفته اند.

در مجموع کشورهای همجوار و کشورهای واقع در مسیر ترانزیت نیز نسبتاً با مشکل فساد مواجه اند. بنابر این، مکانیسم های موجود برای کاهش تجارت مواد مخدر می تواند بواسطه فساد خنثی شوند.

در مکزیک فساد به کارتل های بین المللی مواد مخدر کمک می کند تا سطح فعالیت های خود را به خارج از مکزیک گسترش دهند و این حاکمیت ملی آن کشور را بطور روزافزونی به چالش می کشاند. برای تبیین عمق نفوذ فساد کارتل های مواد مخدر در مکزیک به این مورد اشاره می شود که دولت مکزیک در سال ۲۰۰۸ عملیات پاکسازی را با هدف زدودن فساد از مقامات ارشد پلیس آن کشور به اجر در آورد. در نتیجه این عملیات کمیساریای عالی پلیس فدرال و همچنین سرپرست بخش اطلاعات عملیات پلیس مبارزه با مواد مخدر آن کشور دستگیر و محاکمه شدند.

ii جریان مالی ناشی از قاچاق مهاجرین و انسان

جریان مالی ناشی از قاچاق مهاجرین و انسان نسبت به جریان مالی ناشی از قاچاق مواد مخدر در سطح جهانی کمتر می باشد و نسبت آنها یک به ده می باشد در نتیجه اثر اقتصادی و اجتماعی جریان قاچاق مهاجرین و انسان اندک می باشد. البته فساد و خشونت های ناشی از قاچاق مهاجرین و انسان بیشتر محلی و بومی است و از طرف دیگر فساد در این بخش به افسران و ماموران کمرگی و انتظامی رده پائین تر محدود می شود. با این وجود، گزارش ها حاکی است بین قاچاق انسان و مهاجرین و فساد و خشونت همبستگی وجود دارد که رو به افزایش است.

کشورهای مبدا منابع انسانی خود را بدلیل قاچاق از دست می دهند و بعبارت دیگر با فرار مغزها روبرو می شوند که به رشد اقتصادی آن کشور آسیب می رساند. ریشه فرار مغزها به بیکاری، وضعیت اقتصادی اجتماعی نامناسب قشر انبوه جمعیت در کشورهای مبدا بر می

گردد چنانچه شرایط زندگی و سیاسی در این کشورها می توانست بهبود یابد قطعاً روند قاچاق انسان و فرارمغزها از این کشورها به تدریج کند می شود.

از منظر اقتصادی صرف، مهاجرین غیر قانونی یا افرادی که قاچاق شده اند، حتی در موارد استثمار (بهره کشی جنسی یا کار اجباری) درآمد مالی بیشتری در کشورهای مقصد - نسبت به کشورهای مبدا- بدست می آورند. این به قربانیان کمک می کند تا به خانواده های خود در کشورهای مبدا کمک نمایند و سبب می شود تا مصرف شخصی و -در مقیاس کمتر سرمایه گذاری خصوصی- در این کشورها افزایش یابد.

در آن دسته از کشورهای مقصد که در آنها بین نیروی کار و مهارت های مورد نیاز همخوانی وجود دارد، مهاجرت غیر قانونی موجب می شود تا بازار کار و ساختار اجتماعی در این کشورها دستخوش تحولات شوند که می تواند به رقابت ناسالم در این کشورهای منجر شود. در چنین شرایطی برخی از شرکت ها که در چارچوب قانون فعالیت دارند بازنده و شرکت هایی که تابع قانون نیستند برنده این رقابت ناسالم خواهند شد. سرانجام آنکه این مهم ممکن است به جمعیت بومی و مهاجرین قانونی آسیب وارد نماید.

استثمار مهاجرین غیر قانونی در اغلب کشورهای صنعتی سبب بیکاری شده است. هزینه بیکاری بر جمعیت عمومی کشور تحمیل می شود. در اغلب کشورها صندوق های بیمه بیکاری توسط کارگران و کارفرمایان تغذیه می شود. افزایش بیکاری ابزاری برای افزایش چنین مشارکت ها خواهد بود که به نوبه خود ممکن است رقابت پذیری شرکت ها و کمپانی ها را تضعیف نموده و به کاهش در نیروی کار منجر شود.

موضوع دیگر در ارتباط با مشکلات روزافزون مهاجرین غیرقانونی در دسترسی به اقتصاد قانونی ممکن است آنها را برای بهرمندی از فرصت های درآمدزا در بخش های غیر قانونی متعدد ترغیب نماید.

افزایش مهاجرین غیرقانونی چنانچه بموازات افزایش بیکاری و روند رو به فزون جرایم مرتبط با خارجیان انجام پذیرد، ممکن است به تقویت حس ترس از خارجیان و نژاد پرستی منجر

شود که خود عامل ناآرامی های اجتماعی خواهد و مهاجرین و پناهجویان اولین قربانیان ناآرامی های اجتماعی خواهند بود.

بهره کشی جنسی یک مساله بهداشتی و در عین حال اخلاقی و اجتماعی است برخی از قربانیان آن وادار به ارتباط جنسی آزاد - بدون استفاده از کاندوم - می شوند که خطر ابتلا آنها به انواع بیماریهای مقاربتی و جنسی و بخصوص HIV افزایش می باید. خطر دیگر آن است که صاحبکاران ممکن است سایر کارگران جنسی را برای ادامه کار و رقابت بیشتر وادار به چنین تماسی نمایند. به همین دلیل است که با افزایش قاچاق انسان به اتحادیه اروپا تعداد مبتلایان به بیماری ویروسی HIV از ۱۳۸۰۰ نفر در سال ۲۰۰۰ به ۲۶۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹ افزایش یافته است. این در حالی است که ابتلا به HIV بدلیل تزریق مشترک روند رو به کاهشی را نشان می دهد.

حتی اگر روزی قربانیان این شغل بخواهند انصراف دهند بخاطر گذشته نامقبول و نگرش های منفی جامعه به آنها موفق نخواهند شد تا کار مناسب به همراه برخورد احترام آمیز برای خود پیدا کنند و این سبب می شود به کشور خود نیز برنگردند. سود بالقوه در قاچاق انسان و مهاجرین غیر قانونی سبب شده است این جرم ادامه و گسترش یابد و حتی مشاهده شده است برخی از قاچاقچیان در ابتدا از قربانیان این جرم بوده اند.

III جریان مالی قاچاق داورهای تقلبی

بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی (WHO) بازار جهانی برای داروهای تقلبی در سال ۲۰۱۰ حدود ۷۵ میلیارد دلار بوده است. حجم فعالیت ها در این بخش دو برابر بیش از درآمد حاصل از قاچاق انسان و معادل یک چهارم حاصل از فروش غیرقانونی مواد مخدر در جهان برآورد می شود.

علیرغم آنکه داروهای تقلبی در سراسر گیتی یافت می شود و لیکن در برخی از مناطق شایع تر است اطلاعات تحلیلی سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۹ حاکی است که ۴۳٪ کیس ها در آسیا و ۲۸٪ در امریکای لاتین گزارش شده است. این حجم نسبت به سال ۲۰۰۴ دوبرابر شده است.

برآورد قبلی WHO حاکی است که دامنه بازار داروهای قلبی از حدود ۱٪ فروش در کشورهای توسعه یافته تا بیش از ۱۰٪ فروش در کشورهای در حال توسعه متغیر می باشد. در بسیاری از کشورها در افریقا و در بخش هایی از آسیا و آمریکای لاتین ۳۰٪ داروهای فروش رفته داروهای قلبی می باشند. و بنابر این دامنه منطقی برای کشورهای در حال توسعه بین ۱۰٪ تا ۳۰٪ تخمین زده می شود. این میزان در کشورهای اتحاد جماهیر شوروی سابق بیشتر از ۲۰٪ می باشد. بیش از ۵۰٪ داروهایی که بطور ناشناس و از طریق اینترنت معامله می شود داروهای قلبی هستند. اثر اقتصادی اجتماعی این درآمدها در ابتدای امر برای جامع مساله سازتر از درآمد قاچاق مواد مخدر تصور نمی شود. خشونت و فساد در این جرم قابل توجه نمی باشد اما مساله اساسی به بهداشت عمومی جامعه بر می گردد.

اثر اقتصادی و اجتماعی قاچاق داروهای قلبی بیشتر متوجه شرکت های داروسازی قانونی می شود. و بسیاری از این شرکت ها به گسترش و توانمند سازی مالی تمایل دارند به همین جهت تصور عمومی بر این است که قاچاق داروهای قلبی اغلب محدود است. البته این بدان معنا نیست که اینگونه فعالیت ها عاری از خطر می باشند. با توزیع گسترده داروهای قلبی که قیمت آنها از داروهای قانونی بمراتب پائین تر است، هیچ شرکت دارویی قانونی تمایلی برای سرمایه گذاری سنگین نخواهد داشت در نهایت این جامعه است که متضرر می شود. از طرف دیگر، از آنجا که هیچ نظارتی بر تولید غیرقانونی داروها اعمال نمی شود، مصرف این داروها بر سلامت فردی مصرف کنندگان - که جمعیت قابل توجهی را تشکیل می دهند - اثر منفی می گذارد. در درمان نیز با توجه به عدم شناخت از ترکیب این داروها بیماران بیشتر صدمه می بینند در این بین خطرات داروهای ترکیبی عمیق تر نیز می باشد. داروهایی که کیفیت پائین تری دارند بخصوص داروهای آنتی بیوتیک ها ممکن است مقاومت بدن را در مقابل بیماریها تضعیف نماید. امروزه می بینیم که میلیون ها نفر از بیماریهای جدی رنج می برند. این روند بهداشت عمومی کشور را به چالش می کشاند. این نوع جرم در کشورهای افریقایی، آسیایی و آمریکای لاتین بیشتر اتفاق می افتد. نیمی از جمعیت جهان بخصوص در کشورهای در حال توسعه با خطر ابتلا به مالاریا مواجه هستند سالانه حدود ۸۶۰ هزار نفر در جهان به سبب ابتلا به مالاریا جان خود را از دست می دهد. تقریبا ۸۵٪ این آمار را کودکان تشکیل می دهند و اغلب در آفریقا صورت می گیرد. مطالعه سازمان بهداشت جهانی در ۷

کشور آفریقایی حاکی است که بین ۲۰٪ و ۹۰٪ داروهای ضد مالاریا (که اغلب داروهای تقبلی بودند)، فاقد تست های کیفیت اولیه بوده اند.

ضرورت تقویت همکاری بین‌المللی در مبارزه علیه جرایم فراملی (بخش دوم)

کشورها باید بپذیرند که برای ایجاد رویه‌های لازم جهت همکاری بین‌المللی در زمینه‌های استرداد، یاری و توقیف و ضبط دو جانبه به قانون نیاز دارند تا امکان استفاده کامل از قدرت و ظرفیت کنوانسیون‌های مربوط به مواد مخدر و جرایم فراهم شود.

همکاری در تحقیقات: الگوی جهانی برای همکاری تحقیقاتی پلیس بین‌الملل (اینترپول)، با دفاتر مرکزی ملی در ۱۸۴ کشور است، که با شبکه‌های همکاری پلیس منطقه‌ای در سراسر جهان تکمیل می‌شود. بیشتر این شبکه‌ها وب سایت‌های نا محدود و محدود دارند. وب سایت‌های نا محدود با ارائه قوانین مربوطه اعضای شبکه کمک مهمی به شفافیت و کارایی و اثر بخشی همکاری بین‌المللی می‌کنند. شناختن و آگاهی از قوانین خارجی و روش‌های بین‌المللی می‌تواند عامل تفاوت بین یک درخواست موفق و یک درخواست ناموفق باشد.

یک نمونه موفقیت پایگاه داده‌های نزدیک به ۲۰ میلیون گذرنامه مسروقه یا گم شده اینترپل است. از این اسناد سفر به وسیله تبهکاران فرامرزی برای ارتکاب اعمال خلاف و فرار از عدالت سوء استفاده می‌شود. اکنون، کشورهای عضو می‌توانند یک گذرنامه را اسکن کنند یا شماره آن را به صورت دستی به INTERPOL Network Database وارد کنند و در عرض چند ثانیه آگاه شوند آیا از گذرنامه گم شده یا سرقت شده‌ای دارد استفاده می‌شود یا نه.

نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌ها

اگر مسئولان ملی، ساز و کارهایی را برای همکاری بین‌المللی تغییر ندهند تا آنها را موثرتر کنند، و این کار را به سرعت انجام ندهند، آنگاه زمینه را در مدیریت اقتصادی - اجتماعی خود به رقیبان تبهکار انعطاف پذیرتر، دارای قدرت تخیل قوی‌تر و با موفقیت تحول یافته، واگذار خواهند نمود.

بان کی - مون دبیر کل سازمان ملل متحد در دسامبر گذشته خطاب به شورای امنیت درباره تهدید قاچاق مواد مخدر برای صلح و امنیت بین المللی گفت هیچ کشوری به تنهایی نمی‌تواند با چنین تهدید فرا ملیتی مقابله کند. وی گفت: «این مبارزه نیازمند نگرش بین‌المللی فراگیر بر مبنای حسی نیرومند از مسئولیت مشترک است. کشورها باید مبادله اطلاعات کنند، عملیات مشترک انجام دهند، ظرفیت سازی کنند، و معاضدت حقوقی دو جانبه و متقابل ارائه دهند. همکاری بین دولت‌ها، تاکنون از همکاری بین شبکه‌های جرایم سازمان یافته کمتر و عقب‌تر است.»

اظهارات دبیرکل درباره کافی نبودن واکنش جامعه جهانی به قاچاق مواد مخدر در مورد سایر شکل‌های جرایم سازمان یافته نیز صدق می‌کند. همکاری بین دولت‌ها بسیار کمتر از آن است که برای مقابله با ماهیت جهانی جرم و همکاری در داخل و بین شبکه‌های جرایم سازمان یافته لازم است. شکاف امنیتی ناشی از این عدم همکاری، در شرایطی که تبهکاران به تدریج سریع‌تر و فعال‌تر می‌شوند، و مسئولان عدالت کیفری با رویه‌های منسوخ و کهنه‌ای سروکار دارند که دیگر نیازهای دنیا را تامین نمی‌کنند، در حال گسترش است.

هر کشوری باید مجموعه‌ای اساسی از قوانین برای معاضدت خارجی داشته باشد که امکان همکاری بین‌المللی را، هرگاه در خدمت منافع ملی باشد، چه بر مبنای متقابل و معامله به مثل، حسن همجواری، موافقت نامه ویژه یا معاهده سنتی، فراهم سازد. برای این که جامعه قانونمدار امکان رقابت مؤثر علیه گروه‌های تبهکار بین‌المللی را داشته باشد، ایجاد تغییرات اساسی لازم است.

منبع: www.unodc.org

گزارش سال ۲۰۱۲ وزارت امور خارجه امریکا در مورد وضعیت موادمخدر در ایران

الف) مقدمه

جمهوری اسلامی ایران یکی از راه های عمده ترانزیت مواد افیونی با منشاء افغانستان و پاکستان به خلیج فارس، ترکیه، روسیه و اروپا است. ضمناً در مقیاس کمتر، مقداری از مواد افیونی تولید شده در افغانستان از طریق ایران وارد آسیای مرکزی شده و به سمت روسیه ادامه مسیر می دهد. تخمین ها حاکی از حداقل ورود ۴۰ درصد از تریاک افغانستان به ایران است که از این مقدار ۴۰٪ آن برای مصرف داخلی آن کشور باقی می ماند.

در اغلب سال ها، بر طبق آمار منتشر شده از سوی آن کشور، ایران بیشترین میزان کشفیات موادمخدر را نسبت به دیگر کشورها در سطح جهانی داشته است. بیشترین میزان مصرف مواد در ایران مربوط به تریاک است و از این لحاظ هشت برابر سایر کشورها می باشد. ایران همچنین یک سوم کشفیات هروئین در سطح جهان را به خود اختصاص داده است. کشفیات تریاک و مورفین در هشت ماه نخست سال ۲۰۱۱ کاهش داشته و در عین حال کشفیات هروئین نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۱۰ در میزان ثباتی باقی مانده است.

کشفیات حشیش نیز کاهش شدیدی را نشان می دهد و ۲۶٪ از میزان کشفیات این ماده اعتیادآور در ایران در هشت ماه نخست سال ۲۰۱۱ نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۱۰ کاسته گردیده است.

قاچاقچیان ایرانی به فعالیت خود به عنوان قاچاقچیان عمده آمفتامین ها به سمت جنوب شرقی آسیا ادامه می دهند. این آمفتامین ها احتمالاً در ایران تولید می شوند و تعداد زیادی لابراتوار و مقادیر قابل توجهی از آمفتامین ها در ایران کشف گردیده اند.

کشفیات عمده از این مواد در ترکیه و دیگر کشورهای هم مرز با ایران صورت گرفته است.

کشفیات آمفتامین ها در ایران نشان دهنده بروز تهدید جدی جدید در آن کشور است.

در سال ۲۰۱۱، کشفیات گزارش شده آفتماین در ایران نسبت به سال ۲۰۰۸ تا ۱۰ برابر افزایش یافته است. متخصصان درمان در ایران از گسترش و شیوع مصرف آفتماین در آن کشور به شدت ابراز نگرانی کرده و در عین حال امکانات درمانی اعتیاد به این مواد نیز در این کشور محدود گزارش گردیده است.

ایران از عمده ترین مصرف کنندگان مواد افیونی در جهان می باشد و در رتبه دوم به لحاظ مصرف این مواد بعد از افغانستان قرار دارد.

افزایش مصرف هروئین در میان جوانان و تزریق آن نیز از موارد نگران کننده می باشد و در عین حال تریاک به صورت کشیدنی و یا تفنی و یا به لحاظ دارویی به صورت وسیع مورد استفاده قرار می گیرد.

شیوع بیماری ایدز از طریق تزریق مواد در ایران رو به گسترش بوده و تا نیمه سال ۲۰۱۱ تعداد ۲۳۱۲۵ نفر مبتلا به ایدز در این کشور ثبت شده اند. در این میان تزریق مواد از عوامل مهم بروز این بیماری و تسری آن است و ۷۰٪ ابتلاء به ایدز از این طریق اتفاق می افتد.

شیوع متوسط ایدز در ایران از طریق تزریق مواد ۱۴/۳ درصد تخمین زده شده است. بر اساس اعلام وزارت بهداشت ایران، آمار مبتلایان به ایدز در این کشور بیش از ۸۰۰۰۰ نفر تخمین زده می شود.

اخیراً، مقامات مبارزه با موادمخدر در ایران به تغییر سیاست های قبلی اقدام کرده و ادعا می کنند که درمان بر تنبیه و مجازات تفوق و برتری دارد. علاوه بر این در درمانگاه ها، سرنگ رایگان و کاندوم برای مقابله با شیوع ایدز توزیع می گردند.

متادون و بوپرونورفین برای حفظ وضعیت معتادان در درمان اعتیاد مورد استفاده قرار می گیرند.

علیرغم این سیاست های جدید، مجازات های مربوط به جرائم مرتبط با موادمخدر در ایران هنوز شدید هستند. سازمان های بین المللی حقوق بشری از اعدام های زیاد مرتبط با جرائم موادمخدر در ایران خبر می دهند.

ایران عضو کنوانسیون ۱۹۸۸ مبارزه با موادمخدر و روانگردان سازمان ملل متحد است اما قوانین داخلی آن کشور با مفاد این کنوانسیون تطبیق داده نشده اند.

UNODC با ایران برای اصلاح قانون، بهبود سیستم قضایی و آموزش در این زمینه کار می کند.

ستاد مبارزه با موادمخدر در ایران کلیه امور مربوط به سیاست های مبارزه با موادمخدر را رهبری می نماید و دبیرکل آن به عنوان معاون به رئیس جمهور موضوعات را گزارش می دهد.

ایران ادعا می کند که اقدامات شدیدی را در مناطق مرزی خود انجام داده و ۶۸۸ کیلومتر مستحذات داشته است.

میزان اعتیاد و شیوع آن در ایران نسبت به جمعیت آن کشور درباره مواد افیونی در بین جمعیت ۱۵ تا ۶۴ سال تا ۲/۲۶ درصد تخمین زده می شود.

خیلی از متخصصین و کسانی که در ایران در زمینه اعتیاد کار می کنند میزان اعتیاد در ایران را بسیار بالاتر از آمار دولتی می دانند.

UNODC و دیپلمات ها ناظر در ایران بر این باورند که شیوع اعتیاد در میان جوانان ایرانی در حال افزایش می باشد. اعتیاد به مواد مصنوعی در میان جوانان ایرانی به سبب ارزان تر بودن و قابل دسترس بودن قابل توجه بوده است.

در مورد فساد موادمخدر در ایران باید گفت که نمی توان در این مورد ارزیابی دقیقی ارائه کرد البته در سایر کشورهای منطقه، فساد در میان نیروهای مقابله ای برای دریافت رشوه برای عبور مواد و تسهیل در فروش خیابانی وجود دارد و ضمناً مقامات بالاتر نیز متهم به حمایت از قاچاقچیان موادمخدر هستند که با توجه به حجم بالای قاچاق موادمخدر در ایران، همین شرایط فساد می تواند در ایران نیز وجود داشته باشد.

این نکته نیز ذکر می‌گردد که ایران به صورت رسمی دولتی نسبت به تشویق و تسهیل برای تولید و توزیع مواد مخدر و روانگردان و انجام پول شویی و سوده‌های موادمخدر اقدام نکرده است.

آمریکا، در قالب سازمان های بین المللی نظیر UN و به طور مثال در CND با دیپلمات های ایرانی کار کرده است و برنامه های منطقه ای همکاری را مورد تشویق و حمایت قرار می دهد. امریکا همچنین به سازمان های غیر دولتی خود اجازه داده تا در مورد موضوعات موادمخدر در ایران فعالیت داشته باشند.

ایران عضو کنوانسیون های مقابله با فساد است اما با وجود امضای کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته هنوز آن را تصویب نکرده است.

همکاری های بین المللی ایران در زمینه مبارزه با موادمخدر قابل توجه بوده است و امریکا از ایران می خواهد به فعالیت های خود برای مبارزه با تولید، قاچاق و مصرف مواد ادامه دهد. موضوع تولید داخلی و قاچاق آفتامین ها به سایر کشورها از ایران یک موضوع جدی و بروز یافته است.

ملاحظه :

موضوع فساد موادمخدر و حقوق بشر در این گزارش آورده شده که در گزارش های قبلی بی سابقه بوده است. موضوع تولید و قاچاق آفتامین در ایران نیز در گزارش مورد توجه قرار گرفته و ایران از بزرگترین مصرف کنندگان مواد افیونی در جهان به شمار آمده است.

تنها نکته مورد توجه در گزارش، همکاری های خوب بین المللی ایران در زمینه مبارزه با موادمخدر می باشد.

تجزیه و تحلیل وضعیت مواد مخدر در منطقه غرب آسیا

مقدمه

منطقه غرب آسیا همچنان به عنوان منطقه تولید غیرقانونی کشت خشخاش باقی مانده است. همچنین یک منطقه مهمی برای تولید حشیش می باشد. در سال ۲۰۱۰، میزان ۱۲۵۰۰۰ هکتار در این منطقه کشت شده است. در این منطقه برآورد شده که حدود دو سوم از سطح زیر کشت خشخاش دنیا در آن صورت گرفته است. تقریباً تمام خشخاش کشت شده در این منطقه در کشور افغانستان بوده و تنها میزان خیلی کمی از آن در برخی از مناطق مرزی کشور پاکستان صورت گرفته است. کشت خشخاش در کشور افغانستان در سال ۲۰۱۱ نسبت به سال ۲۰۱۰ افزایش پیدا کرده است. به هر حال تولید تریاک به میزان ۶۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشته است.

براساس نتایج بررسی مشترک دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل و وزارت مبارزه با مواد مخدر افغانستان در زمینه کشت خشخاش و همچنین گیاهان خشخاش تقریباً یک پنجم افزایش داشته است. شایان ذکر است که این بررسی نشان می دهد که افزایش کشت حشیش در افغانستان بیش از هر کشور دیگری در سطح جهان بوده است. بطوری که بیش از نیمی از استان های کشور، کشت حشیش داشته اند. بر مبنای گزارش دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل اینک کشور لبنان در حال تبدیل شدن به یک کشور تولید کننده است بطوری که طی دوره ۲۰۰۹-۲۰۰۷ به عنوان سومین منبع مهم کشت حشیش در سطح جهان مطرح شده است.

استمرار بی ثباتی سیاسی و ارزیابی نگرانی های امنیتی در منطقه غرب آسیا

شاخص های وجود دارد مبنی بر اینکه قاچاق انواع متفاوتی از مواد محرک ها در غرب آسیا و قاچاق کوکائین در کل منطقه افزایش پیدا کرده است. حجم کل کوکائین کشف شده در این منطقه بین سال های ۲۰۰۹-۲۰۰۰ حدود ۲۸۹ کیلوگرم گزارش شده و اما در سال ۲۰۱۰، چند کشور منطقه کشفیات عمده ماده کوکائین را گزارش کرده اند.

مقامات ذریبط کشورها توانسته اند مسیرهای جدید مورد استفاده برای قاچاق آمفتامین ها را شناسایی نمایند. در سال ۲۰۱۰، جمهوری اسلامی ایران گزارش کرده که تعدادی از لابراتوارهای غیر قانونی تولید آمفتامین ها را کشف و نابود نموده است. همچنین در طی این مدت، برخی از کشورهای خاورمیانه خصوصاً اردن و عربستان سعودی بابت قاچاق آمفتامین ها در مقیاس کلان تحت تاثیر واقع شده اند. استفاده از نسخ غیرپزشکی مواد مخدر که داروهایی (که از نظر بین المللی تحت کنترل هستند) را در بر می گیرند به عنوان یک معضل رو به رشد در بسیاری از کشورهای خاورمیانه گزارش شده است. نسخ مواد مخدر و داروهای روانگردان از جمله داروهای مسکن و دیازپام که در این کشورها از کانال های قانونی توزیع انحراف پیدا کرده اند.

همکاری های منطقه ای

نشست سالانه وزرای کشورهای عضو ابتکار سه جانبه (جمهوری اسلامی ایران، افغانستان و پاکستان) با تسهیل گری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان (UNODC) با هدف تقویت همکاری ها در زمینه مبارزه با قاچاق تشکیل گردید، شرکت کنندگان در کمیته های ذریبط خواستار افزایش تبادل اطلاعات و تجربیات در زمینه مبارزه با قاچاق مواد مخدر شده و از طریق برنامه ریزی مشترک در تهران و انجام عملیات های مشترک در مناطق مرزی و تقویت همکاری های محلی در مسائل مرتبط با مواد مخدر و همچنین استقرار افسران رابط مرزی به منظور افزایش همکاری نیروهای مبارزه با مواد مخدر به توافقاتی رسیدند. در فوریه سال ۲۰۱۱، اولین پاسگاه افسران مرزی بین کشورهای افغانستان و پاکستان افتتاح گردید. در ماه می سال ۲۰۱۱، نیز ششمین نشست مقامات ارشد کشورهای افغانستان، ایران و پاکستان در تهران برگزار گردید که در واقع، هدف نشست مذکور، بررسی همکاری های صورت گرفته در راستای اجرای توصیه ها و اقدامات توافق شده در نشست وزراء در نوامبر سال ۲۰۱۰ بود.

شایان ذکر است که در ماه می سال ۲۰۱۱، یک موافقتنامه به منظور ارتقاء همکاری های امنیتی توسط وزرای کشور بحرین و امارات عربی متحده به امضاء رسید. و در قالب ابتکار پیمان پاریس (PARIS PACT) یک نشست کارشناسی در زمینه همکاری های مرزی

با حضور ۷۱ کارشناس از ۲۷ کشور و پنج سازمان منطقه ای در ماه جون در شهر اسلام آباد برگزار شد که هدف نشست مذکور، شناسایی شکاف های قانونی و عملیاتی موجود در زمینه حمایت از اقدامات کنترل دیلوری در قلمرو مرزی و عملیات مشترک در سطح محلی بود.

کشت، تولید و ساخت و قاچاق مواد مخدر

گزارش کشفیات مواد مخدر در منطقه غرب آسیا بیانگر افزایش شدید تولید و قاچاق مواد مخدر بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹ می باشد. در این مدت، حجم مواد مخدر مکشوفه بیش از سه برابر شده یعنی از ۱۹۹ تن به حدود ۶۴۰ تن افزایش داشته و کشفیات حشیش از ۱۷۰ تن به ۳۱۱ تن و همچنین کشفیات کوکائین نیز از ۶۸ کیلوگرم به ۲۸۹ کیلوگرم افزایش داشته است. براساس گزارش سالانه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، کشت غیر قانونی خشخاش تریاک در افغانستان در سال ۲۰۱۱ افزایش ۷ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۰ را نشان می دهد که کشور افغانستان در این سال، به تنهایی حدود دو سوم کشت خشخاش تریاک جهان را به خود اختصاص داده است. در سال ۲۰۱۱، تنها هفده استان این کشور از کشت خشخاش عاری بوده اند در حالی که این میزان در سال ۲۰۱۰، بیست استان بوده است. لذا با وجود کاهش استان های عاری از کشت، میزان مواد مخدر تولیدی افزایش داشته است. بر اساس برآورد انجام گرفته در سال ۲۰۱۱، مقدار ۵۸۰۰ تن تریاک در این کشور تولید شده که بطور چشمگیر بیش از میزان مواد تولید شده در سال ۲۰۱۰ (۳۶۰۰ تن) بوده است.

همچنین پس از چند سال کاهش در قیمت تریاک در کشور افغانستان، در سال ۲۰۱۰، شاهد افزایش شدید قیمت تریاک بوده ایم که این وضعیت تا اواسط سال ۲۰۱۱ ادامه داشته است. قیمت مواد مخدر در سر مزرعه برای کشاورزان جذاب بوده، بطوری که در اواسط سال ۲۰۱۱ قیمت تریاک خشک در سر مزرعه، به کیلویی ۲۴۱ دلار افزایش یافته که این میزان افزایش، نسبت به سال ۲۰۱۰، حدود ۴۳ درصد بوده است. در واقع، بیشترین میزان قیمت از سال ۲۰۰۴ بوده است. در نتیجه، شاهد افزایش درآمد ناشی از کشت خشخاش طی سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به بیش از دو برابر، بعبارتی از ۴۹۰۰ دلار به ۱۰۷۰۰ دلار در هر هکتار بوده ایم و تقریباً درآمد کشاورزان حدود ۶۰ درصد افزایش یافته که این مسئله یکی از دلایل

افزایش کشت خشخاش بوده است. اصولاً شرایط امنیتی در افغانستان همچنان با کشت غیر قانونی مواد مخدر خصوصاً در استان های جنوبی و غربی این کشور مرتبط است.

داروهای روانگردان

موضوع قاچاق و کشف آمفتامین ها بین سال های ۲۰۰۹-۲۰۰۰ بطور قابل ملاحظه ای در منطقه غرب آسیا افزایش داشته و از ۴ تن در سال ۲۰۰۰ به ۲۷ تن در سال ۲۰۰۹ رسیده است. لذا موضوع ساخت، قاچاق و سوء مصرف و همچنین شناسایی چند مسیر جدید در زمینه قاچاق آمفتامین ها سبب شده تا این موضوع، بصورت یک مسئله نگران کننده در منطقه غرب آسیا مطرح گردد.

این گزارش اضافه می نماید که عمده مواد از طریق کشورهای همسایه همچون جمهوری عربی سوریه، ترکیه، امارات عربی متحده به کشورهای مقصد همچون اندونزی، ژاپن، مالزی و تایلند قاچاق می شود. مقامات ذیربط کشور امارات عربی متحده گزارش نموده اند که طی سال های اخیر، میزان کریستال قاچاق شده به این کشور افزایش یافته است و کشورهای واقع در منطقه خاورمیانه خصوصاً عربستان سعودی، همچنان به عنوان بازار اصلی برای فروش آمفتامین ها باقی مانده اند و حجم آمفتامین های مکشوفه در این کشورها، حدود ۱۰ تن بوده است که بخش عمده آن در کشور عربستان سعودی صورت گرفته، بطوری که تقریباً حدود ۸۰ درصد آن توسط کشورهای عربستان سعودی و جمهوری عربی سوریه کشف شده است.

منبع: ۲۰۱۱ Report International Narcotic Control Board

برزیل و راهبرد امنیت منطقه ای

گزارش واصله از وزارت امور خارجه کشورمان در خصوص اقدامات برزیل با راهبرد امنیتی در منطقه آمریکایی جنوبی حاکی از آن است که : برزیل که مرزهایش سومین تولید کننده کوکائین جهان است ، به شکل فزاینده ای در حرکت است تا در حوزه مبارزه با مواد مخدر به یک نیروی کلیدی منطقه ای مبدل شود . این کشور ، در عین حال ، در تلاش است تا با کمک به همسایگانش ، رشد مواد مخدر در آن کشورها را کاهش دهد .

با توجه به اینکه موفقیت برزیل در امر مبارزه با مواد مخدر و دسترسی این کشور به یک امنیت نسبی ، در مجموع ، با امنیت دیگر کشور های منطقه گره خورده است و اصولا علل اصلی ناامنی در مرزها و داخل برزیل ، بیشتر ناشی از تحرکات باندهای خطرناک قاچاق مواد مخدر در کشورهای همسایه و مرزهای برزیل است ، لذا این کشور طی سال های اخیر ، در تلاش بوده تا با مشارکت با دیگر کشورهای همسایه ، اهداف دفاعی - امنیتی خود را دنبال کند .

هرچند این راهبرد در ابتدای کار خود است و هنوز به نتایج مهم و قابل ملاحظه ای دست نیافته است ، ولی می توان گفت که آغاز یک کار امنیتی فراگیر و سنجیده تری است که موفقیت آن در میان مدت و دراز مدت می تواند به تقویت نقش بازیگری برزیل در منطقه کمک موثری بنماید .

توافقات اخیر دفاعی - امنیتی برزیل با برخی از همسایگان

ژوان کارلوس پین زون ، وزیر دفاع کلمبیا در سفر اخیرش به برزیل با سلسو آمورین ، وزیر دفاع این کشور ، دیدار و با وی پیرامون پیشرفت برنامه امنیتی مرزهای ملی مشترک (PBSF) که در ژوئن سال گذشته به امضای دو کشور رسید ، رایزنی و تبادل نظر نمود .

دو کشور قبلا توافق کرده بودند که یک راهبرد موثری را در مقابله با قاچاق مواد مخدر ، شستشوی پول ، قاچاق انسان و تروریسم تدوین و تنظیم نمایند .

این قرارداد، فقط یکی از توافقات امنیت مرزی دو جانبه است که ظرف ۱۲ ماه گذشته، تا حدودی زیادی، توسط برزیل به همسایگانش که محل تولید مواد مخدر است به نوعی دیکته و تحمیل شده است .

بولیوی نیز در سال ۲۰۱۱ موافقت نامه مشابهی را به برزیل به امضا رسانید و در همین رابطه چهار هلیکوپتر بدون سرنشین جهت مقابله با کشت کنندگان کوکا دریافت نمود .

پاراگوئه که مرزهایش با برزیل سالانه محل انتقال بیش از ۴۰ تن کوکائین و ۱۵ درصدی ماری جوانای جهان است نیز توافق مشابهی را با این کشور امضا نمود این در حالی است که طرح امنیتی دیگری نیز با پرو، در انتظار نهایی شدن و امضاء است .

موافقت نامه همکاری دفاعی برزیل - آمریکا

امضای موافقت نامه همکاری دفاعی (DCA) با آمریکا، در آوریل ۲۰۱۰، می تواند اولین نشانه عمده سیاسی احساس حضور برزیل در امنیت منطقه ای را ترسیم نمایند . توافقی که در راستای افزایش مشارکت اطلاعاتی و مانورهای مشترک نظامی، بین دو کشور حاصل شده است .

این امر موجب تغییر مخالفت قبلی برزیل با شمول آمریکا در منطقه شد، مخالفتی که با یک موضع گیری شدید علیه پیمان امنیتی آمریکا - کلمبیا (۲۰۰۹) و اجازه دسترسی آمریکا به ۷ پایگاه نظامی کلمبیا، ابراز شد .

در واقع اعتراض برزیل به پیمان آمریکا - کلمبیا و سپس امضای یک پیمان معتدل تر، نشان داد که برزیل انتظار دارد که بتواند مسائل امنیتی منطقه را دیکته نموده و یا حداقل، پیشاپیش توسط واشنگتن مورد مشورت قرار گیرد.

توجه ویژه برزیل به خرید و فروش سلاح

افزایش نفوذ برزیل در منطقه، به هیچ وجه، به امور سیاسی محدود نمی شود، چرا که برزیل، در ارتباط با افزایش هزینه های نظامی اش، از یک سو به بزرگترین خریدار تجهیزات

نظامی در آمریکای جنوبی مبدل شده است و از سوی دیگر نیز به عنوان یکی از فروشندگان کلیدی و عمده تجهیزات سبک تر ، به همسایگان کوچکتر ، محسوب می شود .

در همین رابطه ، در سال ۲۰۰۹ ، برزیل مذاکرات مربوط به خرید ۳۶ فروند جت جنگنده فرانسوی را به ارزش ۲/۴ میلیون دلار آغاز کرد و در عین حال اعلام نمود که با این کشور وارد یک سرمایه گذاری مشترک جهت ساخت زیر دریایی و هلیکوپتر شده است .

این کشور ، همچنین ، معامله ای را با صنایع هوا فضایی اسرائیل برای خرید ۱۴ فروند هواپیمای بدون سرنشین به ارزش ۳۹۵ میلیون دلار ، تا سال ۲۰۱۴ انجام داد .

این در حالی است که برزیل در راستای سرمایه گذاری در قابلیت های نظامی خود شروع به فروش تجهیزات مازاد کرده است . در همین رابطه طی سال ۲۰۰۹ وسائل نقلیه زمینی و هواپیمای سوپر توکانو به بولیوی فروخته شد، ضمن اینکه ۲۴ فروند هواپیمای جنگی نیز با اکوادور معامله شد . همچنین طبق اعلام وزیر دفاع برزیل کلمبیانیز مشتری جت های توکانو بوده و در حال حاضر نیز در حال مشارکت برای تامین هواپیماهای حمل و نقل تانک از برزیل است .

نگرانی اصلی برزیل

به نظر می رسد که در پشت تحرکات برزیل برای جلوگیری از شدنش در تلاش های امنیتی منطقه یک انگیزه سیاسی مرتبط با نگرانی های این کشور از مصرف مواد مخدر ، وجود دارد .

در واقع طی سال های اخیر دسترسی آسان تر به مشتقات ارزان تر کوکائین موجب افزایش مصرف مواد مخدر شده است . در همین رابطه بین سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ میزان کشف و ضبط کراک ، کوکائین در شهر سان پائولو ، بزرگترین شهر برزیل ، بیش از دو برابر افزایش نشان داد.

گزارش سال قبل مواد مخدر جهان توسط اداره مواد مخدر و جنایت سازمان ملل ، حاکی است که برزیل در حال حاضر یک سوم کوکائین مصرفی در آمریکای لاتین و کارائیب را داراست .

این وضعیت با افزایش مصرف یکی از مشتقات قویتر و ارزان تر کوکائین به نام اکسی (OXI) که قبلا بیشتر در شهرهای کوچک آمازون یتفت می شد به سرعت در حال تحول و دگرگونی است .

در کنار مقابله با اعتیاد مواد مخدر خشونت نیز در مناطق روستایی افزایش یافته است این در شرایطی است که دولت برزیل توجه اش را معطوف امنیت شهرهای مهم و برگزار کننده جام جهانی فوتبال ۲۰۱۴ و المپیک ریو دو ژانیرو ۲۰۱۶ کرده است .

ماموریت اصلی ضد مواد مخدری برزیل در کشورهای همسایه

از آنجا که خود برزیل بک کشور تولید کننده مواد مخدر نیست لذا باید برای مقابله با باندهای تولید و پخش این مواد به کشورهای همسایه : پرو ، کلمبیا و بولیوی سه تولید کننده اصلی مواد مخدر در جهان برود .

انگیزه های علی حده ای که جلیما روسف ، رییس جمهور این کشور را به سوی ایراد فشارهای امنیتی سوق می دهد ، حضور باندهای برزیل در کشورهای همسایه است که عبارتند از:

فرماندهی پایتخت (PCC) ، فرماندهی قرمز (در پاراگوئه) و عوامل این دو باند در بولیوی . در واقع این باندها ، ضمن تحرک در سراسر منطقه آمریکای لاتین ، بخش وسیعی از فعالیت های قاچاق مواد مخدری خود را که غالبا با درگیری و ترور همراه است در درون خاک برزیل به عنوان بزرگترین کشور آمریکای لاتین انجام می دهند . کشوری که با حدود ۲۰۰ میلیون جمعیت بازار مصرف قابل ملاحظه ای را برای دست اندرکاران قاچاق مواد مخدر مهیا ساخته است .

برای مقابله با چنین وضعیتی دولت جلیما روسف نیازمند ردیابی حضور این باندها در مرزهاست و بیشتر در صدد آن است تا با استفاده از نیروهای چن ملیتی متشکل از کشورهای همسایه، شرای لازم را برای سرکوب این باندها در مرزها فراهم نموده و بدینوسیله مانع سرازیر نمودن مواد مخدر به داخل کشور شود .

با توجه به اینکه مهمترین بخش مربوط به مبارزه با مواد مخدر در مرزها و در خاک برزیل تامین منابع مالی آن است و اصولاً علت اصلی گسترده تر شدن فعالیت باندهای مواد مخدر طی سال های اخیر عدم تخصیص منابع مالی درخور بوده است. لذا این بار جیلما روسف رییس جمهور برزیل متعهد شده است که طی سال آتی مبلغ ۸/۳ میلیارد دلار را به همراه منابع بیشتری که در دسامبر گذشته اعلام شد جهت سرکوب ناامنی های مرزی هزینه نماید. این در حالی است که تخصیص تدریجی این منابع تاکنون نتایج ملموسی در برداشته به نحوی که طی چهار ماه آغازین (منتهی به ماه اکتبر سال ۲۰۱۱) موجب ضبط ۶۲ تن مواد مخدر و دستگیری ۳۰۰ نفر شده است. ضمن اینکه برنامه ضد مواد مخدری مزبور با اعزام ۶۵۰۰ نیروی نظامی به مرزها در نوامبر سال قبل مورد تقویت قرار گرفت.

برزیل برخلاف آمریکا برای درمان ریشه ای مشکل مصرف داخلی مواد مخدر، به میدان آمده است و در این راستا حتی به موضوع درمان معتادان که به عنوان یکی از مهمترین علل سرازیر شدن مواد به داخل کشور تلقی می شود نیز اقدام نموده است. بر همین اساس جلیما روسف در دسامبر ۲۰۱۱، مبلغ ۲ میلیارد دلار را به این امر اختصاص داد.

در مجموع بنظر می رسد بخش قابل ملاحظه ای از بودجه دولت برزیل به عملیات نظامی ضد مواد مخدری اختصاص یافته است و به رغم شایعاتی که گاه و بیگاه شنیده می شود غیر محتمل به نظر می رسد که اعلام سال قبل دولت مبنی بر کاهش ۲/۴ میلیارد دلاری از بودجه دفاعیش روی عملیات مبارزه با مواد مخدر یا کمک نظامی این کشور به همسایگانش تاثیر بگذارد. در عین حال باید توجه داشت مه نهایی شدن موافقت نامه سه جانبه همکاری فنی و ضد مواد مخدری بین برزیل، بولیوی و آمریکا نیز ساز و کار بودجه ای قویتری را در امر مبارزه با مواد مخدر طلب می کند.

بدین ترتیب چنانچه برزیل بتواند برنامه راهبردی خود را به خوبی دنبال نموده و در موارد لزوم نسبت به تقویت و اصلاح آن اقدام نماید، می توان این انتظار را داشت که بتواند به تدریج حضور خود را به عنوان یک نیروی موثر در امنیت منطقه، تثبیت نموده و در واقع

شکلی از مدل ممانعتی را تاکنون در طول تاریخ توسط آمریکا تعیین و ترسیم شده است
دنبال نماید . البته نباید از نظر دور داشت که تداوم رشد اقتصادی برزیل هرچند با آهنگی
کندتر ،می تواند تضمینی بر پیشبرد اهداف برزیل در راستای افزایش نفوذ منطقه ای این
کشور باشد ./

پیشنهاد روسیه جهت انجام تلاش مشترك با آمريكاي لاتين جهت مقابله با قاچاق مواد مخدر

ويكتور ايوانف ، رئيس خدمات كنترل مواد مخدر روسيه، در خلال سفر اخير خود به آمريكاي لاتين، ابتكارات و پيشنهادات متعددي را پيرامون مقابله با قاچاق مواد مخدر كه به نظر وي ميتواند با مشاركت اين کشور و آمريكاي لاتين به واقعيت بپيوندد مطرح نمود .

وي كه در موسسه ملي قربانيان جنايات (در مكزيك) سخنراني مي كرد ضمن دعوت از مبادي و سازمان هاي ذيربط براي توسعه عمليات مشترك جهت مبارزه با قاچاق مواد مخدر افزود : امروزه قاچاقچيان مواد مخدر از آمريكاي لاتين ، واقع در آن سوي اقيانوس اطلس ، كوكائين را از طريق اروپا وارد روسيه مي كنند . اين مقام روسيه ضمن ارائه يك برنامه بين المللي موسوم به رادوگاه-۳ (رنگين كمان) براي مقابله و برچيدن مواد مخدر در آمريكاي لاتين پيشنهادهاد كرد كه در اين منطقه افراد ذيربط بر پايه برنامه هاي توسعه تخصصي و حرفه اي روسيه آموزش ببينند. ايوانف بر همين مبنا پيشنهادات زير را مطرح نمود :

روسيه به طور خاص علاقمند به توسعه يك برنامه مشترك با بخش امنيتي سيستم يكپارچگي آمريكاي مركزي ، جهت آموزش پرسنل است كه مي تواند به ايجاد يك مركز توسعه (آموزش) پرسنل جهت همه کشورهای آمريكاي مركزي بيانجامد .

انجام كار گروهی در چارچوب سيستم يكپارچگي آمريكاي مركزي ، شامل كارشناسان ملي و بين المللي برجسته از سازمان ملل ، سازمان هاي آمريكاي لاتين بانك جهاني و ديگر متخصصين ذيربط جهت توسعه و پيشبرد رويکرد جديد ، مبتني برسياست مقابله با مواد مخدر.

پيگيري مناسب و موثر اين سازو كار براي ايجاد يك گروه مشابه تحت نظر يك نهاد معين و اميد بخش در جامعه کشورهای آمريكاي لاتين و حوزه كاريبي .

اتخاذ اقدامات جدید جهت ارائه توانبخشی به معتادان مواد مخدر ، طبق فنون مدرن و پیشرفته و توسعه روش ها و رویکردهای مناسب برای بازگرداندن این قشر آسیب پذیر به دامان جامعه .

تاکید بر افزایش سرمایه و جذب حمایت هاب فنی به کشورهای آمریکای جنوبی و مرکزی در راستای اجرا و پیشبرد سیاست های مقابله با مواد مخدر در آمریکای مرکزی .

پیشنهاد افتتاح آزمایشگاه مرتبط با پروژه های توسعه جهت پیشبرد برنامه های اجتماعی ، اقتصادی و زیر بنایی به منظور مختل نمودن تولید و قاچاق مواد مخدر .

قرار گرفتن پیشنهاد مقابله فراگیر و جهانی با قاچاق مواد مخدر ، به عنوان منبع (اصلی) رواج پول های قاچاق در جهان، در دستور کار اجلاس سران گروه ۲۰ که قرار است در ماه ژوئن سال ۲۰۱۲ در مکزیک برگزار شود .

ملاحظات:

اظهارات این مقام روسی بیشتر از نگرانی کشورش پیرامون ورود کوکائین از مبدا آمریکای لاتین و از طریق اروپا حکایت دارد لذا می توان گفت که بخشی از تلاش های این کشور جهت مقابله فراگیر با قاچاقچیان، در منطقه ای که بیشترین فعالیت های مواد مخدری را داراست به منظور مصونیت بیشتر کشورش از ناحیه مواد مخدری است که طی سال های اخیر دامنگیر قشر قابل ملاحظه ای از جوامع کشورها به ویژه نسل جوان شده است .

حضور و تلاش هر کشور در این عرصه مهم ضمن اینکه از ابعاد مختلف ارزشمند تلقی می شود در عین حال می تواند به حضور در عرصه های سیاسی اقتصادی و فرهنگی در آمریکای لاتین نیز کمک کند . از سوی دیگر از آنجا که مقابله با عوامل اصلی قاچاق مواد مخدر تلاشی فراگیر و هماهنگ شامل بیشتر کشورها و سازمان های مهم بین المللی، را می طلبد می تواند از لحاظ بین المللی نیز بسیار مهم و تاثیر گذار تلقی شود.

آخرین بند از پیشنهاد های مقام روسی که مربوط به اجلاس گروه ۲۰ در مکزیک است ، حائز اهمیت به نظر می رسد.

در افغانستان بیکاران به سوی مزارع خشخاش سوق داده می شوند

به گزارش بخش سیاسی شبکه اطلاع رسانی افغانستان هر ساله با فرا رسیدن ماه ثور (مطابق با اردیبهشت ماه هجری خورشیدی) مقامات غربی دست به اقداماتی می زنند که طی آن بسیاری از مردم دست از کارهای روزمره خود کشیده و رو به سوی مزارع کشت خشخاش می آورند. امسال نیز همزمان با شروع کشت خشخاش مدتی است که طرح های بازسازی زیرساختی در ولایات جنوبی قندهار، هلمند، ارزگان به بهانه وجود ناامنی و کمبود بودجه تعطیل شده است. طرح های بازسازی ولایات جنوبی اغلب توسط نیروهای آمریکایی و انگلیسی حمایت مالی و اجرا می شود که این طرح ها شامل احداث جاده ها، ساختمان آموزشی و بازسازی شبکه های آبرسانی است.

مقامات آمریکایی مسئول در این رابطه گفته اند: طرح های یادشده تا اواخر تابستان و شاید تا پایان سال جاری میلادی متوقف خواهند ماند. این در حالیست که فصل کشت خشخاش در این مناطق آغاز شده و تعطیلی این طرح ها توسط آمریکایی ها واقعا سوال برانگیز است! چرا که با توقف این طرح ها هزاران نفر بیکار شده اند احتمال آن زیاد است که این افراد بیکار شده در شرایط کنونی به کشت خشخاش روی آورند یا به صفوف مخالفان دولت پیوندند و مطمئنا با ادامه این روند، سیل مهاجرت جوانان افغانستانی به علت بیکاری به خارج از کشور به ویژه ایران و پاکستان دوباره آغاز خواهد شد.

از سوی دیگر ادعای آمریکایی مبنی بر نبود امنیت و تعطیلی طرح ها درحالیست که امنیتی این مناطق به دست خود نیروهای آمریکایی است.

بحث درباره امنیت مرزی در نشست سازمان امنیت و همکاری اروپا و کشورهای آسیای مرکزی در وین

وین - سازمان امنیت و همکاری اروپا در بیانیه ای اعلام کرد شرکت کنندگان در نشستی در سطح وزرای ابتکار امنیت مرزی آسیای مرکزی در ۱۶ آوریل بر «نیاز به تلاش های مشترک برای مبارزه با تهدیدات فراملیتی و همزمان کسب اطمینان از مرزهای باز و امن تاکید کرده اند.»

این کنفرانس دو روزه بر چالش هایی مانند مهاجرت غیرقانونی، قاچاق مواد مخدر و فساد متمرکز است. در این بیانیه آمده است: «توجه ویژه ای به تاثیر خروج برنامه ریزی شده نیروهای بین المللی از افغانستان مبذول خواهد شد.»

لامبرتو زانیر دبیرکل سازمان امنیت و همکاری اروپا گفت: «پس از خروج برنامه ریزی شده نیروهای ائتلافی از افغانستان به کمک اضافی و خاصی در حوزه امنیت مرزی و مدیریت نیاز است.»

رمضان رحیموف وزیر کشورتاجیکستان و یایلیم بردیف وزیر امنیت ملی ترکمنستان از جمله دیگر سخنرانان افتتاحیه این نشست بودند.

بر اساس گزارش خبرگزاری فرانسه، رحیموف پیشنهاد کرد که «اموال و سلاح های» نیروهای ائتلافی که از افغانستان خارج می شوند به نیروهای مرزی آسیای مرکزی واگذار شوند.

Ravand

(A Monthly Review of Global Trends in Drug
Controlling)

Drug Control Headquarters
Office of International Relations

Apr- ۲۰۱۲